

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.285.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 10275 Pana Posła Michała Wójcika, w sprawie wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 czerwca 2024 r., sygn. SK 140/20 oraz jego skutków dla świadczeniobiorców, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) oraz ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie jest organem odpowiedzialnym za ogłaszanie i publikowanie orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego.

Ze względu na sygnały o wątpliwościach w sprawie świadczeń emerytów z roczników innych niż 1953 (tematyka zbieżna z przedmiotem orzeczenia TK z dnia 4 czerwca 2024 r., SK 140/20) w resorcie podjęto prace zmierzające do unormowania sytuacji prawnej osób pobierających emeryturę wcześniejszą, wobec których zastosowanie znalazł art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, nakazujący pomniejszenie podstawy obliczenia emerytury powszechnej o sumę kwot pobranych emerytur wcześniejszych. Założenia do projektu opracowanej w Ministerstwie ustawy zostały wpisane do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów 3 marca br. pod numerem UD204, a 5 czerwca br. projekt skierowano do uzgodnień międzyresortowych, konsultacji publicznych oraz opiniowania i opublikowano na stronie Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, a także w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Zgodnie z proponowanymi rozwiązaniami ubezpieczeni, którzy złożyli wniosek o emeryturę wcześniejszą przed 6 czerwca 2012 r. (termin ogłoszenia ustawy nowelizującej wprowadzającej do porządku prawnego art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej) i którzy uprawnienia do emerytury powszechnej nabyli po 31 grudnia 2012 r. (1 stycznia 2013 r. przepis wszedł w życie), będą mogli uzyskać emeryturę powszechną bez pomniejszenia podstawy jej obliczenia o sumę kwot pobranych emerytur wcześniejszych. Dotyczy to kobiet urodzonych w latach 1954-1959 oraz mężczyzn urodzonych w latach 1949-1952 i w roku 1954.

Projektowane przepisy nie przewidują rekompensaty dla osób, które wskazano jako uprawnione do ustalenia wysokości emerytury według nowych zasad. Sytuacja osób urodzonych w rocznikach innych niż 1953 (sytuację prawną emerytów z tego rocznika unormowano przepisami ustawy zmieniającej ustawę emerytalną z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - Dz. U. poz. 1222) jest bowiem odmienna niż emerytów urodzonych w roku 1953. Uszczerbek poniesiony przez tę grupę ubezpieczonych jest mniejszy, dysponowali oni bowiem czasem na dostosowanie się do zmian wniesionych ustawą nowelizującą z dnia 11 maja 2012 r., która

wprowadziła do ustawy emerytalnej przepis art. 25 ust. 1b. O tym, że zostanie wobec nich zastosowany mechanizm pomniejszania podstawy obliczenia emerytury powszechnej przedstawiciele tej grupy dowiadawali się znacznie wcześniej, bo od 2 do 6 lat przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Dawało im to większe pole manewru, umożliwiając m.in. zawieszenie prawa do emerytury wcześniejszej i kontynuację zatrudnienia bez ryzyka pomniejszania podstawy emerytury powszechnej.

Szacuje się, że z przepisów projektowanej ustawy będzie mogło skorzystać około 67 tys. osób. Wzrost wydatków z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na przestrzeni 10 lat od chwili jej wejścia w życie szacowany jest na około 4,5 mld zł. Projekt przewiduje, że ustawa wejdzie w życie 1 czerwca 2026 r.

O ostatecznym kształcie proponowanych rozwiązań prawnych zadecydują kolejne etapy procesu legislacyjnego.

W kwestii dotyczącej możliwych działań Ministra, które miałyby zapewnić, „że ZUS nie będzie arbitralnie odmawiał ponownego przeliczenia świadczeń emerytalnych” informuję, że art. 66 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 350, z późn. zm.) stanowi, iż Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie ma kompetencji pozwalających mu na ingerencję w sprawach indywidualnych, rozstrzyganych przez ZUS w drodze decyzji administracyjnej. Przepis ten wyłącza bowiem wprost te sprawy z zakresu nadzoru sprawowanego nad ZUS przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 4 i 5 tego aktu Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz ich wymiaru. Zgodnie zaś z ustępem 2 tego artykułu od decyzji ZUS przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego nie dysponuje również prawem do wydawania wytycznych skierowanych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W myśl art. 34a ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. 2025 r. poz. 780) minister może wydawać kierownikom urzędów centralnych oraz kierownikom innych urzędów i jednostek organizacyjnych wiążące ich wytyczne i polecenia, pod warunkiem, że są to podmioty niemające osobowości prawnej. Przywołany wyżej art. 66 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w ustępie 1 stanowi natomiast, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest państwową jednostką organizacyjną i posiada osobowość prawną. Dlatego też - mając na względzie zasadę praworządności wyrażoną w art. 7 Konstytucji RP, zgodnie z którą „Organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa” - należy podkreślić, iż Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie jest uprawniony do wydawania wytycznych, które byłyby wiążące dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/